

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/13/2019
Identifikačné číslo spisu: 8316201023
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Janka Cisárová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8316201023.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu B. N., bývajúceho v T., L. XXX, zastúpeného JUDr. Antonom Wagnerom, advokátom so sídlom v Humennom, Kudlovska 1, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10 C 24/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. júna 2018 sp. zn. 9 Co 75/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné rozsudkom z 1. marca 2017, č. k. 10 C 24/2016 uložil titulom náhrady škody, ktorá mu vznikla úhradou účelne vynaložených nákladov a trov konania, spôsobenú nezákonným trestným stíhaním a naň nadväzujúcim nezákonným rozhodnutím žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 894,53 eur spolu s 5,05 % úrokom z omeškania od 18. novembra 2015 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Náhradu trov konania stranám nepriznal.

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 12. júna 2018, sp. zn. 9 Co 75/2017 výrokom I. odvolanie žalobcu voči vyhovujúcemu výroku odmietol, výrokom II. odvolanie žalovanej voči zamietajúcemu výroku odmietol, výrokom III. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a výrokom IV. stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že osobou oprávnenou podať odvolanie je tá strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté. V súvislosti s určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že žalobca vo vzťahu k vyhovujúcemu výroku nebol osobou oprávnenou podať odvolanie, pretože výrok, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 894,53 eur spolu s 5,05 % úrokom z omeškania od 18. novembra 2015 do zaplatenia nebolo rozhodnuté v jeho neprospech a rovnako zamietavým výrokom nebolo rozhodnuté v neprospech žalovanej. Odvolanie v tomto smere považoval preto za podané neoprávnenou osobou.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o preukázaní splnenia všetkých zákonných podmienok zodpovednosti žalovanej za škodu, ktorá vznikla žalobcovi v priznanej výške; v odôvodnení rozsudku podrobne uviedol s poukazom na skutkové zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania a príslušné zákonné ustanovenia, podľa ktorých vec právne posudzoval, ako aj s poukazom na existujúcu súdnu prax v prípadoch náhrady škody spôsobenej protiprávnym začatím trestného stíhania a vznesením obvinenia. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. augusta 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009 v zmysle ktorého rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok.

2.3. Súhlasil aj so záverom súdu prvej inštancie, pokiaľ sa v konaní zaoberal správnosťou toho, aké trovy obhajoby, v akej výške sú škodou, ktorá žalobcovi vznikla v súvislosti s trestným konaním. Uviedol, že sa uhradzujú len účelne, či dôvodne vynaložené náklady v konaní, a teda nie všetky náklady, ktoré účastník vynaložil (R 17/2018).

2.4. Za správny označil tiež záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobca svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepreukázal. Dôvodnosť tohto nároku nemohli preukázať žalobcom tvrdené okolnosti, ktoré mali plynúť z vyšetrovacieho spisu a ani zdravotné problémy - po trestnom oznámení údajne utrpel infarkt, pričom pre úplnosť doplnil, že nie je oprávnením súdu v civilnom konaní posudzovať správnosť alebo nesprávnosť konkrétnych vyšetrovacích postupov orgánov činných v trestnom konaní a tvrdené zdravotné problémy zodpovedajú skôr nároku na náhradu ujmy na zdraví, nie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (obdobne Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí z 29. novembra 2011 sp. zn. 28 Cdo 3545/2010).

2.5. Správnemu rozhodnutiu zodpovedá aj výrok o náhrade trov konania.

3. Žalobca podal proti rozsudku krajského súdu včas dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vo vzťahu k trovám konania.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) videl vo vade zmätočnosti, spočívajúcej v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolaciemu súdu vytýkal, že sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s viacerými podstatnými okolnosťami, vychádzal z nesprávne zisteného skutkového stavu veci, nesprávne vyhodnotil dôkazy, resp. niektoré nevykonal a nedoplnil dokazovanie, nesprávne vec právne posúdil.

3.2. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedol, že odvolací súd zároveň pochybil pri právnom posúdení veci. K prípustnosti dovolania sa bližšie nevyjadril.

3.3. Z vyššie uvedených dôvodov žiadal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť pre jeho neprípustnosť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne

konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

9. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (1 Cdo 64/2019, 2 Cdo 301/2018,

3 Cdo 258/2019, 4 Cdo 75/2019, 7 Cdo 121/2018, 8 Cdo 175/2018) uviedol, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, (avšak) z práva na spravodlivé súdne konanie nevyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, ktoré nemajú význam pre rozhodnutie.

9.2. V ďalších rozhodnutiach podal najvyšší súd charakteristiku procesne nesprávneho procesného postupu súdu (R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018,

4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018) tak, že sa ním rozumie faktická činnosť alebo nečinnosť súdu (procedúra prejednávania veci), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a účastníkovi konania (strane sporu) znemožňuje realizáciu

jeho procesných oprávnení a marí mu možnosť jeho aktívnej účasti na konaní.

9.3. Výklad toho, kedy ide o nepreskúmateľnosť rozhodnutia a aké sú jej právne dôsledky z hľadiska § 420 písm. f/ CSP, podal najvyšší súd v rozhodnutiach, v ktorých odkázal na stanovisko najvyššieho súdu R 2/2016 (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018,

4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). Vysvetlil, že o vadu zmätočnosti relevantnú podľa tohto ustanovenia ide iba celkom výnimočne, napríklad vtedy, keď rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje žiadne odôvodnenie. Opakovane tiež zdôraznil, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nemusí odpovedať na každú odvolaciu námietku; postačuje, ak odvolací súd reaguje na námietky podstatné pre rozhodnutie o odvolaní alebo nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia.

9.4. Pre úplnosť treba dodať, že najvyšší súd konštantne zastáva názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018). Vadu konania v zmysle tohto ustanovenia nezakladá ani nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017).

10. V danom prípade pri posudzovaní dovolania podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že žalobca v rozpore so zmyslom a účelom ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (a tiež vyššie uvedeným výkladom odvolacieho súdu) pod pojem „procesný postup“ podriaďuje samo meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu, jeho právne úvahy a spôsob riešenia právnych otázok. Žalobca nepodrobuje kritike procedúru prejednávania veci a iba polemizuje s právnymi závermi odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne. Podľa aktuálnej judikatúry najvyššieho súdu ale nesprávne právne posúdenie veci, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok, nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP

(R 24/2017 a tiež rozhodnutia 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017).

11. Pre prípad, že žalobca vytýka odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, najvyšší súd pripomína, že (ani prípadne) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 1/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

11.1. Pokiaľ v tejto súvislosti v dovolaní naznačuje, že odvolací súd nenariadil pojednávanie dovolacích súd uvádza, že v zmysle § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Či v konkrétnom prípade je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie strán sporu. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvej inštancie zistil náležitým spôsobom skutkový stav veci a preto nie je potrebné dokazovanie zopakovať alebo doplniť, nič mu nebráni o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

11.2. V danom prípade nešlo zo strany odvolacieho súdu o nesprávny postup, ktorý by sa prejavil v porušení § 385 ods. 1 CSP. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych „nových“ skutkových a právnych záveroch. Nepovažoval preto za potrebné súdom prvej inštancie vykonané dokazovanie zopakovať alebo dokazovanie doplniť, o čom rozhodnúť je v jeho plnej kompetencii.

12. Žalobca nedôvodne vytýka odvolaciemu súdu nesprávnosť, nepresvedčivosť odôvodnenia jeho rozhodnutia, ako aj záverov v ňom uvedených, vedúce podľa neho až k nepreskúmateľnosti. Na podporu tohto záveru uvádza nasledovné:

12.1. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie.

12.2. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

12.3. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Skutkové alebo právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP). Obsah spisu neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

13. Na podklade uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

14. Dovolanie žalobcu smeruje aj proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania; treba zdôrazniť, že dovolanie smeruje v tejto časti proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď rozhodnutie o trovách konania s meritorným rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 234 CSP). Žalobca v tejto

súvislosti prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP namietajúc pritom nesprávne posúdenie pri posudzovaní úspechu v konaní a nároku na náhradu trov konania.

14.1. Uvedené uznesenie nepredstavuje rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, ale (iba) rozhodnutie procesné. Nejde ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, nakoľko pod takýmto pojmom treba rozumieť také rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku ktorého sa skončí samotné konanie o veci (vymedzenej v sporovom konaní žalobou) bez toho, aby došlo k jej vecnému prejednaniu na odvolacom súde (R 73/2018).

14.2. K uvedenému dovolací súd dodáva, že v danej časti dovolanie rovnako nie je prípustné. Pretože v § 357 písm. m/ CSP je uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu prvoinštančného súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 6 Cdo 152/2019, 4 Cdo 71/2019, 7 Cdo 276/2019, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27. a pod.).

15. So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

16. Dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.